

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE

Fakulta biotechnológie
a potravinárstva

Katedra hygieny
a bezpečnosti potravín

prof. Ing. Jozef Golian, Dr.
Ing. Jozef Čapla, PhD.
Ing. Peter Zajác, PhD.
Ing. Ľubomír Belej, PhD.

LEGISLATÍVA A KONTROLA POTRAVÍN

Druhé nezmenené vydanie

Nitra 2016
Vydala Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
vo Vydavateľstve SPU

Autori: prof. Ing. Jozef Golian, Dr. (2 AH)
 Katedra hygieny a bezpečnosti potravín
 FBP, SPU v Nitre

 Ing. Jozef Čapla, PhD. (5,34 AH)
 Katedra hygieny a bezpečnosti potravín
 FBP, SPU v Nitre

 Ing. Peter Zajác, PhD. (2 AH)
 Katedra hygieny a bezpečnosti potravín
 FBP, SPU v Nitre

 Ing. Ľubomír Belej, PhD. (2 AH)
 Katedra hygieny a bezpečnosti potravín
 FBP, SPU v Nitre

Recenzenti: prof. JUDr. MVDr. Andrej Bugarský, PhD.
 Ing. Radovan Gažár, PhD.

Schválil rektor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre dňa 5. 12. 2016
ako skriptá pre študentov SPU.

© J. Golian, J. Čapla, P. Zajác, Ľ. Belej, Nitra 2016

ISBN 978-80-552-1595-2

1. ÚVOD

V súčasnosti sa neustále zvyšujú požiadavky na kvalitu a bezpečnosť potravinárskych výrobkov a ochranu zdravia spotrebiteľa. Výroba potravín je vo vzťahu k legislatíve upravená pomerne dobre a rozsiahle. V jej histórii sa bezpečnosti potravín nikdy nevenovala taká pozornosť ako dnes a to nielen vďaka doterajším aféram ale aj vďaka informačným a komunikačným technológiám, vďaka rozvoju analytických metód a nárastu poznatkov.

Činnosť každého prevádzkovateľa potravinárskeho podniku sa musí zakladať na dôslednom dodržiavaní legislatívnych pravidiel pre bezpečnosť potravín, metrológiu a technických noriem. Potravinárska prax preto neustále zvyšuje požiadavky na absolventov škôl. Z uvedeného vyplýva potreba zvyšovať vedomosti študentov v oblasti potravinárskej legislatívy ako aj metrológie tak, aby našli svoje uplatnenie v širokom spektre potravinárskych podnikov.

Predkladaná publikácia predstavuje súhrn informácií pre štúdium národnej a európskej potravinárskej a metrologickej legislatívy. V publikácii sa zaoberáme úradnou kontrolou potravín v podmienkach Slovenskej republiky a EÚ a jej formami, tvorbou národnej a európskej legislatívy v oblasti potravín, národnými a európskymi požiadavkami potravinového práva, metrologickou legislatívou, označeným spotrebiteľským balením a spotrebiteľským balením a jeho kontrolou, technickou šandardizáciou, poskytovaním informácií o potravinách spotrebiteľom, informáciami o prameňoch potravinového práva, ochrannými známkami a ochranou práva spotrebiteľa v EÚ.

V publikácii sú zhrnuté aktuálne poznatky zamerané na rozšírenie vedomostí študentov ale i ľudí z potravinárskych podnikov pre správne používanie právnych predpisov, ich vysvetlenie a používanie v potravinárskej praxi s cieľom zabezpečiť produkciu bezpečných potravín.

Publikácia predstavuje súbor poznatkov, ktoré tvoria základ pre riadenie väčšiny činnosti prevádzkovateľov potravinárskych podnikov. Dôležité je však neustále sledovať zmeny legislatívy, nakoľko tie prebiehajú neustále a sú rozhodujúce pre riadenie a kontrolu.

Naše poďakovanie patrí recenzentom predkladanej publikácie prof. MVDr. JUDr. Andrejovi Bugarskému, PhD., a Ing. Radovanovi Gažarovi, PhD., za ich podnetné pripomienky a návrhy k predloženému textu, ktoré umožnili jeho skvalitnenie a pomohli odstrániť formálne chyby a nedostatky.

Nitra, december 2016

Autori

Obsah

	Úvod	
1	TVORBA NÁRODNEJ A EURÓPSKEJ LEGISLATÍVY	4
	1.1 Úvod do problematiky tvorby legislatívy v Slovenskej republike	4
	1.2 Európske spoločenstvo, Európska legislatíva, smernice a normy	7
	1.3 Prehľad základnej platnej národnej a európskej legislatívy na úseku ochrany zdravia ľudí, zvierat a bezpečnosti potravín	10
2	NÁRODNÉ A EURÓPSKE POŽIADAVKY POTRAVINOVÉHO PRÁVA	13
	2.1 Národné požiadavky potravinového práva	13
	2.2. Ukladanie pokút orgánmi úradnej kontroly potravín	14
	2.3 Ukladanie pokút orgánmi úradnej kontroly potravín a orgánmi veterinárnej správy v priestupkovom konaní	17
	2.4 Ukladanie opatrení pri výkone úradnej kontroly potravín podľa zákona NR SR č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov	24
	2.5 Právne akty Európskeho spoločenstva /Európskej únie na potravinové právo	27
3	LEGISLATÍVA POSKYTOVANIA INFORMÁCII O POTRAVINÁCH SPOTREBITEĽOM	30
	3.1 Povinné údaje na potravinách	38
	3.2 Názov potraviny	39
	3.3 Zoznam zložiek – zloženie	39
	3.3.1 Uvádzanie zložiek	39
	3.3.2 Vynechanie zoznamu zložiek	40
	3.3.3 Vynechanie súčastí potravín zo zoznamu zložiek	40
	3.4 Označovanie alergénov	40
	3.4.1 Zoznam alergénov	40
	3.4.2 Spôsob uvádzania informácií o alergénoch	41
	3.4.3 Označovanie alergénov na nebalených potravinách	41
	3.5 Množstvo určitých zložiek alebo kategórií zložiek	42
	3.6 Čisté množstvo potraviny	42
	3.7 Dátum minimálnej trvanlivosti alebo spotreby	43
	3.8 Dátum zmrazenia	44
	3.9 Podmienky skladovania alebo návod na použitie	44
	3.10 Meno alebo obchodné meno a adresa PPP	44
	3.11 Krajina pôvodu a miesto pôvodu	45
	3.11.1 Všeobecné pravidlo	45
	3.11.2 Krajina a miesto pôvodu produktu, pokiaľ sa líši od miesta, z ktorého pochádza primárna zložka	45
	3.11.3 Pôvod mäsa	46
	3.11.4 Pôvod ostatných produktov	46
	3.12 Návod na použitie	46
	3.13 Alkoholické nápoje, obsah alkoholu	46
	3.14 Uvádzanie výživových údajov	47
	3.15 Dobrovoľné údaje na potravinách	52
	3.16 Dozor a sankcie	52
	3.17 Závery k nariadeniu	53
4	PODMIENKY POUŽÍVANIA DOBROVOĽNÉHO OZNAČOVANIA POTRAVÍN V SR	54
	4.1 Dobrovoľné označovania poľnohospodárskych produktov a potravín na účely informovania spotrebiteľa	54
	4.2 Dobrovoľné označovanie potravín obsahujúcich glykozidy steviolu a ich	55

	použitie na reklamné a marketingové účely a ich propagáciu	
5	METROLOGICKÁ LEGISLATÍVA A JEJ ŠTRUKTÚRA	57
	5.1 Meranie a metrológia	57
	5.2 Meradlá a ich vlastnosti	59
	5.3 Metrologické zabezpečenie	61
	5.4 Metrologická legislatíva	65
	5.5 Metrologická kontrola a úradné meranie	67
	5.6 Autorizácia a registrácia	71
	5.7 Organizácie zabezpečujúce metrologické zabezpečenie v SR	73
6	LEGISLATÍVNE POŽIADAVKY NA OZNAČENÉ SPOTREBITEĽSKÉ BALENIE	75
	6.1 Legislatívna úprava kontroly spotrebiteľského balenia zákonom 142/2000 Z. z. o metrológii v znení neskorších predpisov	75
	6.2 Metódy štatistickej kontroly skutočného obsahu výrobku	78
7	LEGISLATÍVNE POŽIADAVKY NA SPOTREBITEĽSKY BALENÉ VÝROBKY A METÓDY ICH KONTROLY	82
	7.1 Referenčná metóda štatistickej kontroly skutočného obsahu výrobku v spotrebiteľských baleniach	83
8	ŠTATISTICKÁ KONTROLA SPOTREBITEĽSKÉHO BALENIA A OZNAČENÉHO SPOTREBITEĽSKÉHO BALENIA	87
	8.1 Úloha prevádzkovej kontroly v procese plnenia	87
9	ÚRADNÁ KONTROLA POTRAVÍN V SR A EÚ	92
	9.1 Úradná kontrola potravín v Slovenskej republike	92
	9.2 Referenčné a národné referenčné laboratória v Slovenskej republike	93
	9.3 Úradné kontroly vykonávané členskými štátmi	96
	9.4 Všeobecné povinnosti s ohľadom na organizovanie úradných kontrol	97
10	VÝKON ÚRADNÝCH KONTROL POTRAVÍN RASTLINNÉHO PÔVODU U PREVÁDZKOVATEĽOV POTRAVINÁRSKÝCH PODNIKOV – VÝROBA A BALENIE POTRAVÍN	101
11	VETERINÁRNA KONTROLA PODĽA ZÁKONA Č. 39/2007 Z. Z. O VETERINÁRNEJ STAROSTLIVOSTI V ZNENÍ NESKORŠÍCH PREDPISOV	105
12	AUDIT AKO FORMA ÚRADNEJ KONTROLY POTRAVÍN	108
13	ŠPECIFICKÉ POSTUPY PRI VÝKONE VYBRANÝCH ÚRADNÝCH KONTROL	118
	13.1 Kontrola materiálov a predmetov určených na styk s potravinami	118
	13.2 Kontrola systému vysledovateľnosti	120
14	OCHRANA PRÁV SPOTREBITEĽA	123
	14.1 Požiadavky európskych spotrebiteľov na kvalitu a bezpečnosť potravín	127
15	OCHRANNÁ ZNÁMKA, JEJ VÝZNAM A SPOSOB REGISTRÁCIE	129
	15.1 Spôsob zápisu ochrannej známky	129
	15.2 Registrácia ochrannej známky	129
	15.3 Spôsob ochrany ochranných známok v zahraničí	131
16	TECHNICKÁ ŠTANDARDIZÁCIA - NORMALIZÁCIA	132
	16.1 Medzinárodná normalizácia	133
	16.2 Národná normalizácia	134
	16.3 Slovenský ústav technickej normalizácie (SUTN)	136
	16.4 Slovenské technické normy (STN)	137
17	INFORMÁCIE O PRAMEŇOCH POTRAVINOVÉHO PRÁVA	138
	17.1. Vyhľadávanie predpisov platných na úrovni EÚ	138

17.2	Vyhľadavanie predpisov platných na úrovni SR	140
17.3	Ovplyvnenie prijímania všeobecne záväzných právnych predpisov SR občanmi	141
18	Prehľad použitej literatúry	142

Autori	prof. Ing. Jozef Golian, Dr. Ing. Jozef Čapla, PhD. Ing. Peter Zajác, PhD. Ing. Ľubomír Belej, PhD.
Názov	LEGISLATÍVA A KONTROLA POTRAVÍN
Určené	Pre študentov SPU
Vydavateľ	Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
Vydanie	Druhé nezmenené
Vytlačené	December 2016
Náklad	200 kusov
Počet strán	146
AH-VH	11,34-11,47
Tlač	Vydavateľstvo SPU v Nitre
ISBN 978-80-552-1595-2	Cena 3 €

Rukopis neprešiel redakčnou úpravou vo vydavateľstve.
Za odbornú náplň vydania zodpovedajú autori.

